

NAANTALI NÄDENDAL

**SUOMI
FINLAND**

Åbo - Stockholm

Ångf. „v. DÖBELN“ (F. Å. A.), „BORE I“ (Bore),
„AEOLUS“ (Svea)

via Mariehamn tisdagar, torsdagar och lördagar.

alla vardagar 19,15	←	ÅBO	↑	8,00 följande dag
följande dag*) 8,00	→	(Åttkanten)	↓	17,00 alla vardagar
		STOCKHOLM		
		(Skeppsbron)		

*) Då Mariehamn anlöpes kl. 8,15.

BILJETTPRIS:

	Klass:	I	II	III	
Åbo—Stockholm ..	Fmk	350:—	280:—	150:—	} $\frac{1}{5}$ — $\frac{30}{9}$
Stockholm—Åbo ..	S. Kr.	35:—	28:—	15:—	
		utan kost.			

Tillskott för enskild hytt (I kl.):

Åbo—Stockholm	Fmk	150:—
Stockholm—Åbo	S. Kr.	15:—

TAGFÖRBINDELSE: ÅBO—HELSINGFORS: kl. 9,15 (eller 11,26),
14,20 och 17,24.

HELSINGFORS—ÅBO: kl. 8,45 och 15,00.

Helsingfors - Stockholm

Ångf. „OIHONNA“ (F. Å. A.), „NORDSTJERNAN“ (Bore),
„HEIMDALL“ (Svea)

varje söndag *) 11,30	←	HELSINGFORS	↑	{ 9,00 varje måndag
" tisdag *) 11,30	→	(Södra kajen)	↓	
" torsdag *) 11,30				{ 16,00 " söndag
följande dag ca. 8,00	→	STOCKHOLM	↑	{ 10,30 varje söndag
		(Skeppsbron)	↓	{ 18,00 " onsdag*)
				{ 18,00 " lördag *)

*) via Hangö

Nådendals Brunnshus

Nådendal, $\frac{1}{2}$ timmes bil- o. tågresa fr. Åbo

Den idylliska badortens förnämsta restaurang.
Fullständiga spriträttigheter utan restriktioner.
Av alla turister erkänt gott kök.

Rabattkuponger för måltidsinackordering erhållas
hos de större turistbyråerna i Stockholm, vilka
även stå till tjänst med närmare uppgifter.

Nådendals Havsbadrestaurang

belägen invid en härlig plage mot söder med
myllrande badliv, vattenrutschbana, o. a. för-
ströelser.

Niki and his

Ah-Ha Orchestra

spelar alla dagar i Brunnshuset (dans) även-
som i Havsbadrestaurangen

R E S

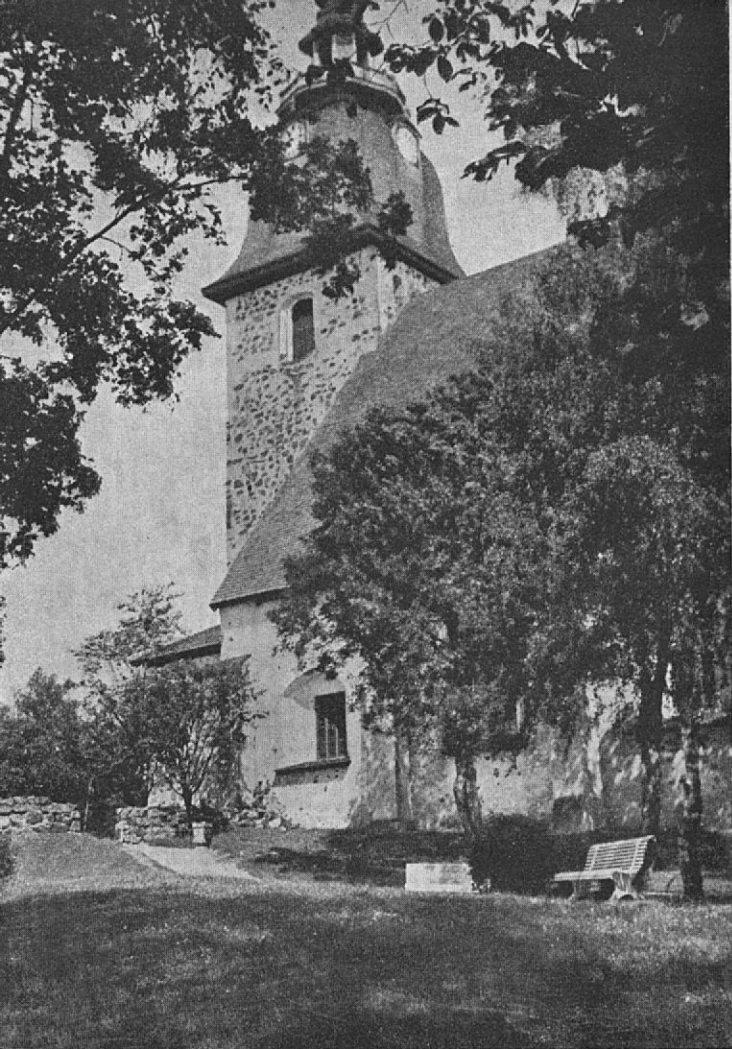
till

N Å D E N D A L

RES

III

NADENDAL

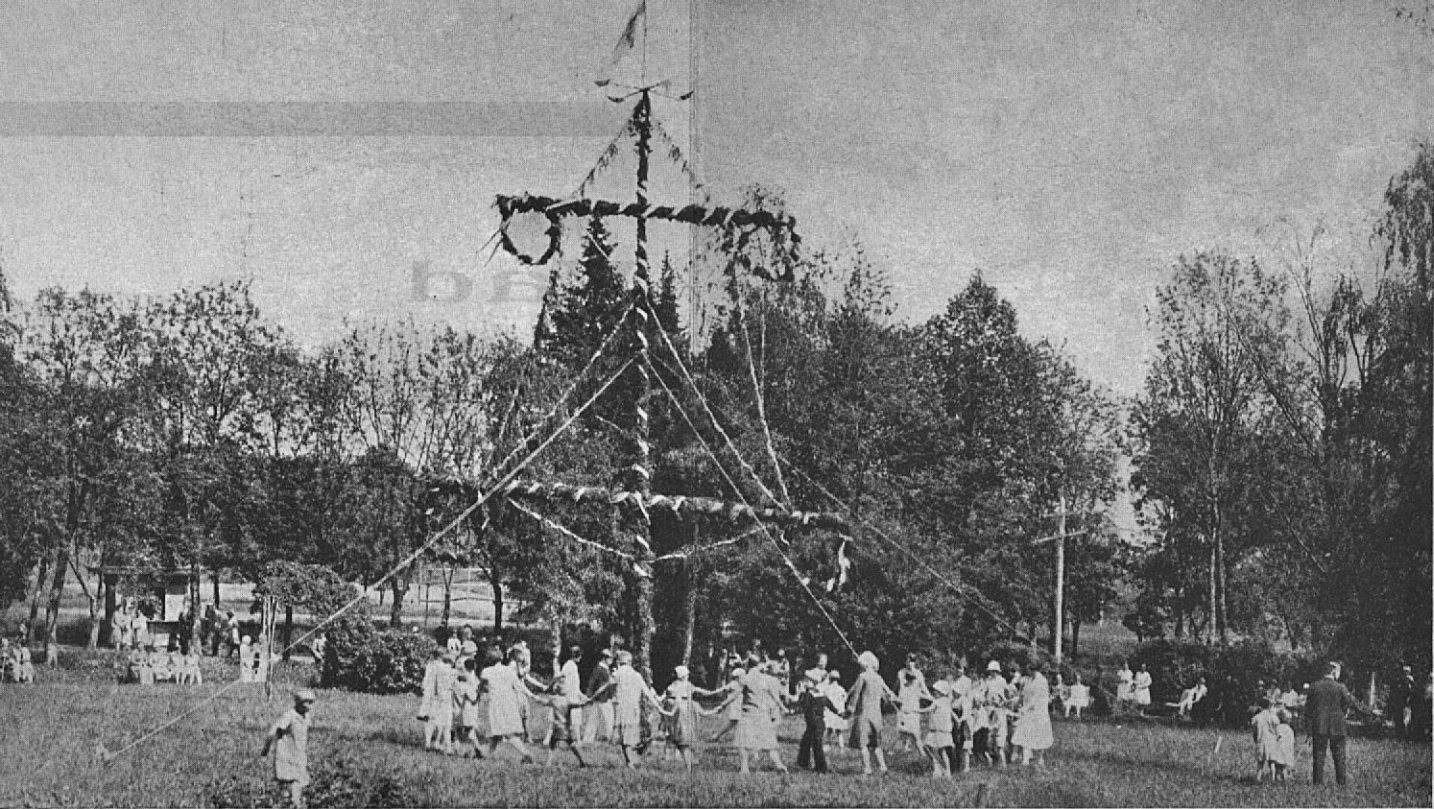

**Vad
vet Ni
om
Nådendal?**

*Kyrkan
från Nunnebacken.*

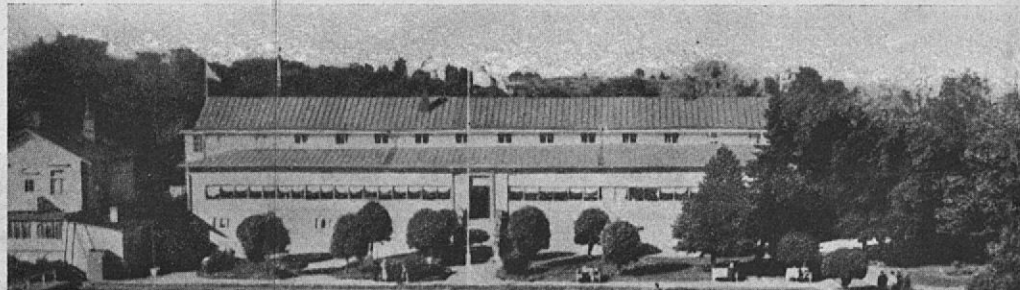
*Vy över staden från
Kopparberget.*

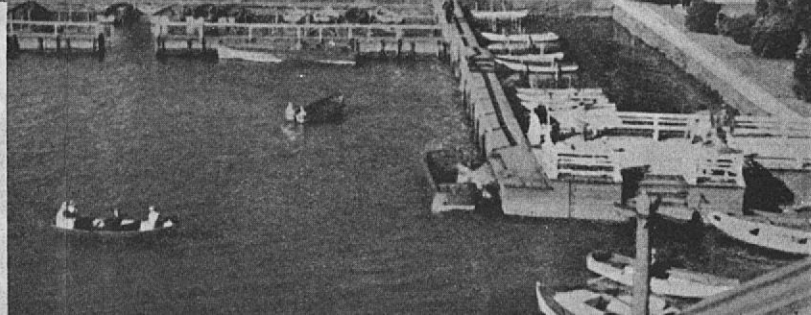

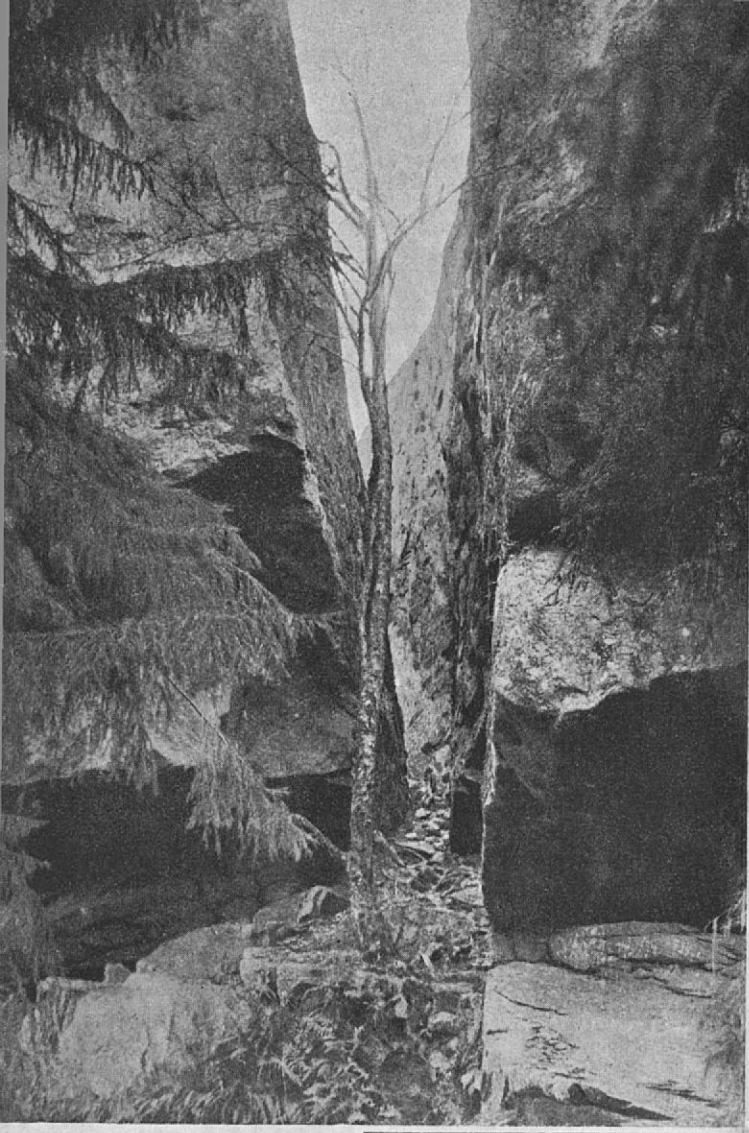
Midsommardans kring majstången.

*Brunnshuset
med båthamnen.*

Kuranstalten.

Härmälä klyfta.

NÅDENDAL är en gammal klosterstad.

*Den natursköna nejden
med fjärdar, öar och sund,
de vackra furuskogarna
och de praktfulla solnedgångarna,*

liknande dem man kan få se vid Vätterns strand, lockade birgittinerbröderna från Sverige att stanna. Redan på 1400-talet byggde de sitt kloster i Nådendal (Vallis Gratiae). Kring detta kloster, vars kyrka ännu finnes bevarad, växte Nådendal upp.

*Skärselden med
Brunnshuset.*

*Den forna Bredenbergska gården inrymmer numera Nåden-
dals museum, med minnen
från staden och dess närmaste
omnejd. Gården, som bevarats
i oförändrat skick, ger en ty-
pisk bild av de gamla Nåden-
dals gårdarna. Museet har av
auktoriteter på området beteck-
nats som förträffligt lokalmu-
seum och är väl värt ett besök.*

Viluluoto källa.

Huru Nådendal i älsta tider såg ut veta vi ej. Under seklernas lopp har staden som allting annat undergått förändringar. Men ännu i dag som är vilar över staden **en prägel av gamla tiders idyll**. I det lilla samhället råder, trots järnväg och moderniseringar, en betydande stillhet och frid, som glömt sig kvar från klostertiden. De raka gatorna och de moderna husen ha icke alldeles lyckats undantränga de smala krokiga gränderna med sina låga och lutande pittoreska hus. Den södra delen av staden ger med sina gränder och kojor ännu i dag en föreställning om 1700- och 1800-talets Nådendal.

Ovan: Interiör från kyrkan.

T. v. En gammal gårdsinteriör i Nådendal.

NÅDENDAL är en stad för alla glada sommarnöjen.

Badlivet i Nådendal är rikt på **nöjen, sport** och förströelser av alla slag.

Tvenne **plager**, Nunnevikens och Tupavuori havsbad, myllra av badande.

Vackra **parker** och **härliga strandpromenader** göra vistelsen omväxlande och angenäm.

Två **moderna orkestrar** spela vid olika tider på dagen.

En **förstklassig dansrestaurang** med trivsamma salar och verandor bjuder på **dans** och **musik** varje kväll.

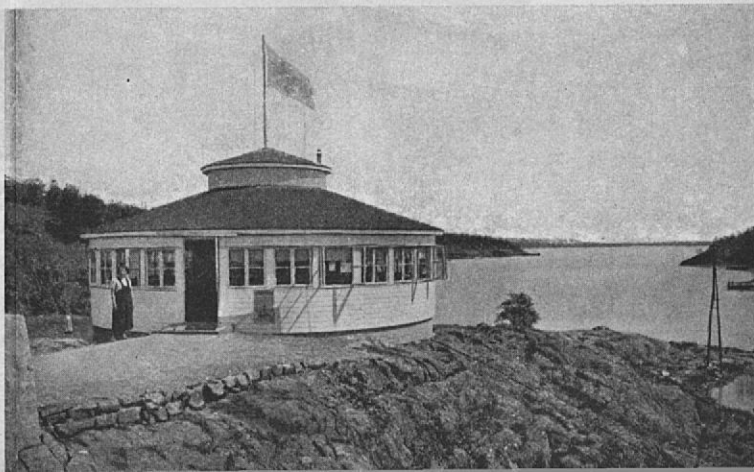
För **tennis** finnes en förstklassig plan, den rika skärgården ger tillfällen till **rodd-** och **motorbåtsfärder**, **fisketurer**, **weekendresor** och **segling**.

Den nya bron över sundet mellan staden och Luonnonmaa.

Konserter givas ofta av **framstående konstnärer**.

En **intendent** anordnar **utfärder, soaréer** och nöjen av alla slag.

Trakten kring Nådendal och Åbo är rik på intressanta medeltida kyrkor och gamla herrgårdar.

Broklippans paviljong, på den nya bron.

Från trädgården vid presidentens sommarresidens.

Bland sevärdheter må nämnas **Härmälä klyfta**, en pittoresk och egendomlig naturformation med höga, imponerande klippväggar. Till platsen kommer man lämpligast med båt.

Några kilometer västerut från staden ligger Nådendals före detta annex **Merimasku**, vars lilla träkyrka från 1700-talet och underbart vackra sund med skäl blivit prisade som förnämliga sevärdheter. Särskilt kan en motorbåtsfärd genom det **kilometerlånga sundet** rekommenderas.

NÅDENDAL är Finlands äldsta brunn- och hälsoort.

På 1700-talet upptäckte medicineprofessorn vid Åbo Akademi Petter Elfving i Nådendal en **hälsobrunn**, vars mineralhaltiga vatten visade

„Kärlekens källa” på Luonnonmaa är ett lämpligt mål för promenader över sundet. Traditionen förtäljer, att man med sin dam bör dricka minst sju skopor vatten ur denna källa. Då lär det ha en underbar verkan. Utfärder arrangeras under sommaren till källan.

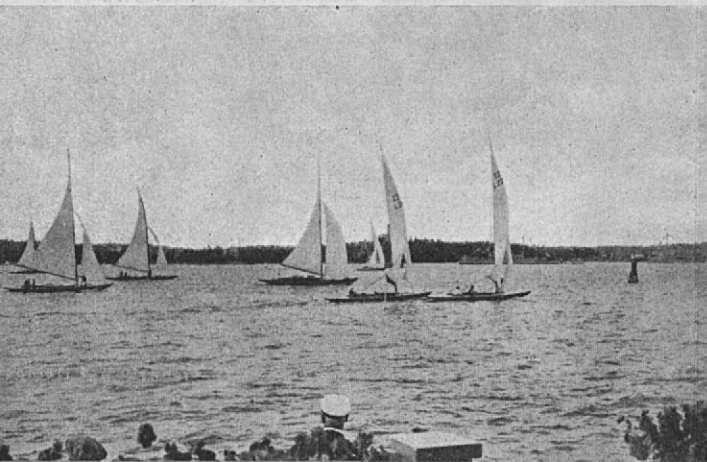
Den minnesrika lilla staden NÅDEN- sig äga hälsobringande krafter. Det naturliga mineralvattnet fick ett så gott anseende, att det t. o. m. tappades på flaskor för transport till Sverige. Denna källa blev sedermera begynnelsen till den kuranstalt, som ännu mottager gäster från hela Finland samt från Sverige, Danmark, Tyskland och t. o. m. Amerika.

Den minnesrika, lilla staden NÅDEN- DAL

ligger i en vacker kitteldal vid havsstranden, endast 18 kilometer avlägsen från Finlands forna huvudstad Åbo, vars åldriga slott och ärevördiga domkyrka ännu i dag påminna om det kulturarbete svenskarna utförde i Finland under medeltiden.

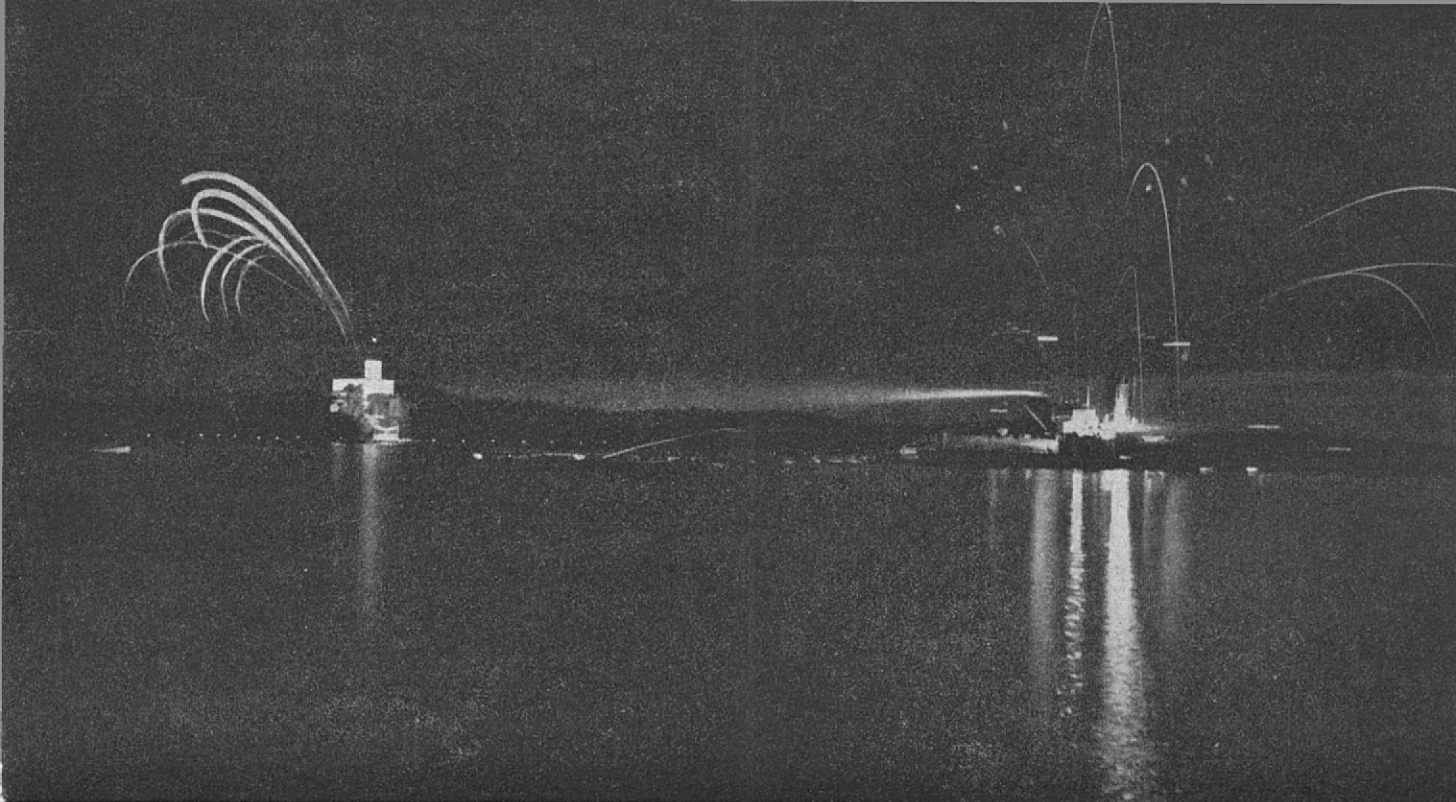
Med båt kan *resenären från Stockholm* efter några timmars färd genom en härlig skärgård via Åbo nå den sommarsvala staden, vilken med sina 700 innevånare berömmar sig av att vara den minsta bland städer i Finland.

Klimatet i Nådendal är skyddat *inomskärsklimat*. Omgiven på tre sidor av berg och skog är orten väl skyddad mot starka vindar. Trots läget vid havet är luften torr, varför dimma under sommaren är en sällsynt företeelse. Temperaturen är jämn och varierar under den varma årstiden mellan $+15^{\circ}$ och $+20^{\circ}$ C.

Till denna av naturen så rikt välsignade trakt har Finlands president förlagt sitt sommarresidens. Varje sommar återvänder han troget till sitt granitpalats på Luonnonmaa, naturens ö. Palatset reser sig mittemot Nådendal på en hög klippa nedanför vilken stora trädgårdsanläggningar med växthus utbreda sig. Tillträdet till

Ovan: Utsikt från „Kärlekens källa på Luonnonmaa.

T. v. Start vid Nådendals Segelsällskaps årskappsegling.

dessa anläggningar är tillåtet varje fredag kl. 18—20. Motorbåtar förmedla trafiken mellan staden och slottet. Den, som vill göra en promenad, kan begagna sig av den ståtliga bron, som förbinder staden med Luonnonmaa. Omväxlande är, att i den ena riktningen begagna sig av motorbåtsfärd och återvända landvägen över bron. Denna bro leder över Nåden dals sund, den har en höjd av 12 meter över ha-

vet och är 217 meter lång. För sommargäster är bron ett tillskott till alla badortens tidigare promenadvägar. Från bron har vandraren en sällsynt vacker utsikt mot Runsala och farleden till Åbo i öster samt mot de härliga solnedgångarna i väster. För turismen i Finland är bron över det smala sundet med dess branta berg en attraktion. På bron finnes en paviljong, »Klipp-paviljongen», där vandraren kan vila sig och intaga kaffe eller andra förfriskningar.

En stor attraktion är även den årligen återkommande seglardagen. Den försiggår alltid sista söndagen i juli. Då kappseglas om republikens presidents vandringpris. En del av finska örlogsflottan ligger förankrad på red den. På kvällen avbrännes på presidentens slott ett vackert fyrverkeri, beledsagat av krigsfartygens strålkastare. Sceneriet är storartat och man tycker sig förflyttad till trakten av Medelhavet.

Ovan: Presidentens fyrverkeri.

T. v. Eskadern i flaggskrud efter tävlingen.

NÅDENDAL

klingar det icke som klockorna i den lilla klosterkyrkan kallande de fromma birgittanunnorna till bön? Man ser dem stilla skrida genom blommande trädgårdar i den idylliska fristad de funnit här . . . Man ser också skaror av sjuka, som här sökt bot och badat sig helbrägda . . .

Århundraden ha svunnit hän och nunnorna

ha länge sedan utbytt sitt jordiska paradiset mot det himmelska. Men alltjämt är orten en verklig »nådens dal», där människor finna hälsa och glädje. Nu myllra de på de härliga sandstränderna, löga sig i det friska vågsvullet och lapa sol, som bringar hälsa och kraft. Den gamla kyrkan förundrar sig måhända över vart dok och kåpor och folks kläder överhuvudtaget försvunnit, men dess klockor ringa likafullt välsignelse över de badande, glammande nutidsmänniskorna, som njuta sin sommarledighet i dess hägn.

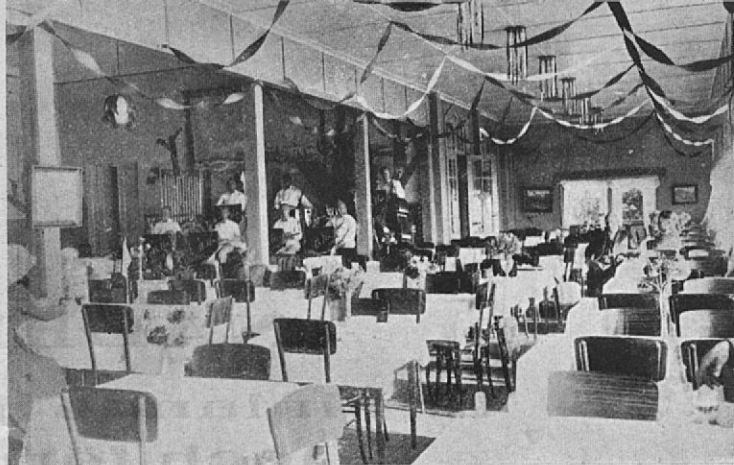
Den vackra naturen i och omkring Nådendal erbjuder en behaglig tillflyktsort, där endast vespertonerna varje afton kl. 20 från blåsaren i kyrktornet kunna nå honom då solen sjunker blodröd bakom horisonten. De silverrena tonerna bäres av aftonbrisen ut över havet. Det pulserande livet avstannar för en stund och alla lyssna andäktigt. Männerna stå med blottade huvuden och t. o. m. barnen stanna mitt uppe i lekarna. Över allt vilar en stilla frid.

Nunnevikens havsbad vid den gamla klosterkyrkans fot.

Ur klostrets historia.

Vid herredagen i Södertälje fattades år 1438 beslut om grundandet av ett birgittinerkloster i Finland och samma år på hösten begynte uppförandet av de nödvändigaste byggnaderna i en dälld i Karinkylä by, underlydande Stenbergs gods i Masku. På grund av sitt läge i denna dälld erhöll klostret namnet Nådendal, Vallis gratiæ, men platsen visade sig snart vara fullkomligt olämplig och man såg sig nödsakad flytta klostret. Vid denna tid, 1442, hade riddaren Henrik Klasson Djäken och hans hustru Lucia Olofsdotter Skälge till klostret skänkt Ailos hemman i Reso socken och följande år begynte man här på en högländ av saltsjön omsvallad udde, den

nu så kallade Nunnebacken, uppföra de nya klosterbyggnaderna. Namnet Nådendal, som klostret fortfarande bibehöll, överfördes sålunda till den nya platsen och ersatte benämningen Ailos, som numera finnes bevarad i ett gatunamn.

Kring klostret växte staden upp och från klostret lånade den sitt namn.

Ovan:
Brunnshusets
matsalar.

T. v. Tupavuori
stora havsbad.

NÅDENDAL

är Finlands älsta, största och förnämsta badort.

BADANSTALTEN har redan **över 70 år** arbetat till välsignelse för den hjälpbehövande sjuka mänskligheten. **Många tusenden** äro de, som erhållit bot och lindring. Nådendal ger eder sålunda även tillfälle att sköta eder hälsa.

Dess **KURANSTALT**, vilken årligen besökes av tusental gäster både från eget land och från utlandet, består av ett modernt komplex av badhus, vilket uppfyller de högsta anspråk på såväl tidsenlighet som komfort. Kuranstalten öppenhålles från den 12 juni till den 24 augusti.

Under tvenne erfarna läkares överinseende och av väl inövade massöser, massörer och baderskor serveras denna kuranstalt medicinska och elektriska bad i alla former. Nådendal har särskilt vunnit ryktbarhet genom sina gyttje-massagebad, som utgöra en framstående specialitet på orten. Till baden användas gyttja, som tages från den invid staden belägna insjön och

är välbekant för sina utmärkta egenskaper beroende delvis därpå, att gyttjan innehåller även radium. **Likaså äro de angenäma och aromatiska tallbarrsbaden** mycket uppfriskande och omtyckta. **Extraktet** till dessa bad tillverkas inom badanstalten av prima färska tallbarr, så att intet av de stimulerande aromatiska ämnena går förlorat. Av dessa båda badformer serveras dagligen ett hundratal.

Behandlingen är fullt tidsenlig och badprisen billiga, varierande mellan 0.50 och 2.50 Kronor.

Närmare uppgifter lämnas av Badanstaltens kontor.

Vy från hamnen.

Var skall jag tillbringa min semester?

Res till och lär känna Nådendal

Rätta orten för semestern

Vad kostar det i Nådendal?

● *Vi erbjuda Er två veckors vistelse inklusive resa, logi, uppehälle, havsbad, tidningar, musik m. m. från kronor 104:— à 102:— beroende på vilken lägenhet Ni väljer.*

RESEKUPONGER för vistelse i Nådendal 14 dagar, 10 dagar eller 7 dagar säljer i Stockholm följande RESEBYRÅER:

Den, som vill resa snabbt och bekvämt, väljer någon av båtarna s/s AEOLUS, s/s von DÖBELN eller s/s BORE I. Dessa avgå alla vardagar från Stockholm kl. 17,00 och anlända till Åbo kl. 8,00 följande morgon. Tåg möter. Skild vagn till Nådendal. Dessa resekuponger säljas av

SUOMIBYRÅN

Skeppsbron 22.

A.B. NORDISK RESEBUREAU

Operahuset.

Vill Ni se den svenska och finska skärgården på dagen och njuta av överresan, reser Ni med den bekvämt inredda turistångaren »Mariehamn», som avgår från Stockholm onsdagar, fredagar och söndagar kl. 13 på dagen samt från Åbo tisdagar, torsdagar och lördagar kl. 14. **Genom de billiga biljettprisen på denna ångare bli utgifterna i Nådendal väsentligt reducerade.** Dessa billiga kuponghäften för överresan och vistelsen i Nådendal erhållas ombord å s/s »Mariehamn», hos

FINLANDS & ÅLANDS TURISTBYRÅ.

NORRMAN & NILSSON.

Skeppsbron 16.

A.B. NORDISK RESEBUREAU.

Operahuset.

Nådendals resekuponger

berättigar till logi, morgonkaffe eller te med bröd, lunch och middag å BRUNNSHUSET inklusive servis pengar, säsongkort, som berättigar till fritt inträde till båda plagera, simhusen, badhusparken, Badanstaltens sällskapsrum, Sjöverandan och Sjösalongen med tidningar, musik etc. etc.

Rumpriser, helpensioner, säsongavgifter m. m.

Rum stå att få i privatvillor i staden. Pris från c. Kr. 2,20 (Fmk 25: —) per dygn.

Restauranger:

BRUNNSHUSET, lunch och middag Kr. 18: — (Fmk 208: —) per vecka, inklusive drickspenningar, I klassig restaurang med fullständiga utskänkingsrättigheter utan restriktioner och avsevärt billigare priser än i Sverige. Musik alla dagar av den välkända orkestern »NIKI and his AH-HA Orchestra». Dans alla dagar.

Café Central, Brunngatan 2. Tel. 59. Lunch och middag Kr. 16: 50 (Fmk 181: 50) inklusive drickspenningar.

Privat hotellet, se nedan pensionat.

Örnbergs matservering, Esplanadvägen 10. Tel. 44. Lunch och middag Kr. 15: — (Fmk 165: —) inklusive drickspenningar.

Strand restaurangen, Alexandersgatan 2. Tel. 142. Lunch och middag Kr. 15: — (Fmk 165: —) inklusive drickspenningar.

Helpensionat:

Turisthotellet »Stanley», Museigatan 3, Tel. 168. Pris **helpension** från Kr. 5: — (Fmk 55: —) per dygn.

Privat hotellet, Brunngatan 22. Tel. 79. Lunch och middag Kr. 15: — (Fmk 165: —) inkl. drickspenningar. **Helpension** Kr. 3: 60 (Fmk 40: —) per dygn.

Kaféer:

Strand Café, Alexandersgatan 5. Tel. 63. Förstklassigt kafé. A la carte hela dagen. Servering av kaffe, läskdrycker m. m.

Tupavuori Havsbads restaurang, Tel. 1 05. Förstklassig restaurang, utskänkingsrättigheter, musik. Motorbåt avgår från hamnen varje timme. Härlig promenadväg längs stranden leder ut till sjöbadet.

Nunnevikens Kaffepaviljong. Tel. 14. Servering av kaffe, läskdrycker m. m.

Café »Broklippans Paviljong», servering av kaffe, smörgåsar, pilsner, läskdrycker m. m. Härlig utsikt, fridfullt läge. En promenad till bron lönar sig.

Café Mokka, Alexandersgatan 2, Tel. 121. Servering av kaffe, smörgåsar, läskdrycker m. m. Portions matservering.

Park Café, Alexandersgatan 25, Tel. 122. Servering i trädgården.

Säsongavgifterna:

För **kurgäster** hela säsongen Kr. 6: 90 (Fmk 80: —).

Följande medlem av samma familj Kr. 3: 50 (Fmk 40: —). Tredje och följande medlemmar av samma familj Kr. 1: 75 (Fmk 20: —).

För **sommargäster** är säsongavgiften för hela säsongen Kr. 8: 80 (Fmk 100: —).

Följande familjemedlem Kr. 4: 30 (Fmk 50: —).

Tredje och följande familjemedlemmar Kr. 2: 20 (Fmk 25: —).

Per vecka och per person: Kr. 2: 60 (Fmk 30: —).

Avgiften till havsbaden och simhusen är för fullvuxna, vardagar Kr. 0: 18 (Fmk 2: —). Sön- och helgdagar Kr. 0: 25 (Fmk 3: —).

Barn under 15 år: Kr. 0: 9 (Fmk 1: —).

Res billigt och bekvämt

med turistångaren „Mariehamn“

Åbo - Stockholm

och vice versa via Degerby och Mariehamn

Från Åbo tisdagar, torsdagar och lördagar kl. 14. Från Mariehamn samma dagar till Stockholm kl. 24. Från Stockholm: onsdagar, fredagar och söndagar kl. 13. Från Mariehamn: samma dagar till Åbo kl. 23.

Ankommer till resp. ändstationer följande morgon kl. 7-8.

Guide möter vid Stockholms båten för resande till Nådendal.

Biljetter ombord, hos agenter och resebyråer: I kl. Fmk. 250: —, II kl. 220: —, III kl. 120: —, tur & retur. Fmk. 400: —, 330: —, 200: —.

Åbo - Mariehamn

I kl. Fmk. 90: —, II kl. 70: —, III kl. 55: —, tur & retur Fmk 140: —, 120: —, 90: —.

AGENTER:

Oy. H. ELMGREN & Co Ab., Åbo, tel. 2 55 & Helsingfors, tel. 22035. Kapt. ARTHUR ANDERSSON, Mariehamn, tel. 1 10. K. O. MATTSSON, Degerby. NORRMAN & NILSSON, Stockholm, Skeppsbron 16, telef. växel Norr 33 890.

Turisthotellet „Stanley,“

MUSEIGATAN 3, TELEFON 168, NÅDENDAL

Stilla läge, Komfortabla, hemtrevliga rum,
Förstklassig servering, Faschonabla priser

GÖR ETT BESÖK

Nådendals Turist- och Resebyrå

Nådendal, Finland

Tjänstgör med upplysningar angående turismen. Lämnar meddelanden om turistrutter, trafikförbindelser och lokala förhållanden i landet.

Anskaffar rum å hotell och privatlokaler.

Ombestyr motorbåtar, rodd- och segelbåtar för utflykter i skärgården.

Privatbil uthyres för längre och kortare resor.

Turistminnen tillhandahålles.

Ombud för de flesta turistbyråer i Finland & Sverige m. fl.

Närmare Meddelar i Stockholm:

SUOMIBYRÅN

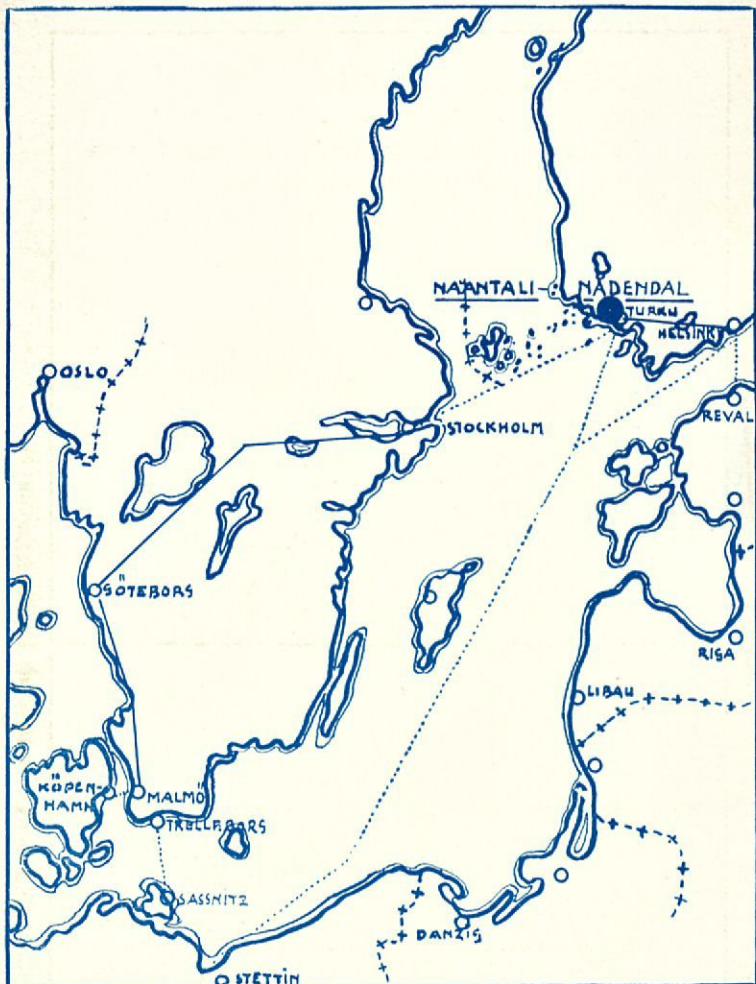
Skeppsbron 22

Finlands och Ålands Turistbyrå

Ab. NORRMAN & NILSSON

Skeppsbron 16

Ab. NORDISK RESEBUREAU — Stockholm, Operahuset

När ni reser på kvällen från Stockholm
är ni följande dags morgon i Åbo och
en halv timme senare i Nådendal.

Alla rumförfrågningar adresseras till
NÅDENDALS TURIST- OCH
RESEBYRÅ
Nådendal, Finland

Närmare meddelar om badregimen
NÅDENDALS STADS BADKONTOR

Närmare meddelar:

.....